

SPIS TREŚCI

Przedmowa ix
Skróty xi

1 BADANIA POMOCNICZE W NEUROLOGII 1

Płyn mózgowo-rdzeniowy 1
Zdjęcia przeglądowe 1
Badanie ultrasonograficzne: nieinwazyjne badanie obrazowe tętnic 2
Obrazowanie metodą tomografii komputerowej 2
Obrazowanie metodą rezonansu magnetycznego 8
Cyfrowa angiografia subtrakcyjna 14
Procedury interwencyjne 16
Badania radioizotopowe 18
Badania elektrofizjologiczne 19
Elektromiografia 26
Biopsja 27

2 CHOROBY NEURONU RUCHOWEGO I NERWÓW OBWODOWYCH 30

Patogeneza choroby neuronu ruchowego 30
Kliniczne odmiany klasycznej choroby neuronu ruchowego 31
Nietypowe stwardnienie boczne zanikowe 33
Jednokończynowy zanik mięśni 33
Nabyte sporadyczne choroby neuronu ruchowego 33
Uwarunkowane genetycznie choroby neuronu ruchowego 34
Rdzeniowe zaniki mięśni 34
Inne postacie rdzeniowego zaniku mięśni 35
Zespoły opuszkowe 35
Rodzinna choroba neuronu ruchowego 36
Choroby nerwów obwodowych 36
Neuropatia obwodowa 36
Neuropatie uwarunkowane genetycznie 37
Choroba Charcota, Marie'a i Tootha 37
Dziedziczna neuropatia z podatnością na porażenia z ucisku 40
Dziedziczna neuropatia czuciowa i autonomiczna 41
Dziedziczna amiotrofia neuralgiczna 41
Neuropatie jako element uwarunkowanych genetycznie ogólnoustrojowych chorób układu nerwowego 42
Porfiria 42
Zaburzenia metabolizmu lipidów 42
Rodzinne polineuropatie amyloidowe 44
Leukodystrofia metachromatyczna 44

Polineuropatie w nabytych chorobach ogólnoustrojowych 44

Neuropatia cukrzycowa 44
Zaburzenia odżywiania i niedobory pokarmowe 46
Neuropatie wywołane przez paraproteinemie 47
Przyczyny zakaźne i pozakaźne 47
Przewlekła zapalna poliradikuloneuropatia demielinizacyjna 49
Choroby tkanki łącznej 50
Neuropatie toksyczne 52
Neuropatie paranowotworowe 52
Neuropatia o nieznannej przyczynie 52

Mononeuropatie 52

3 MIOPATIE I MIASTENIA 62

Miopatie uwarunkowane genetycznie 62

Dystrofie mięśniowe i choroby pokrewne 62
Dystrofie miotoniczne i miotonie niezwiązane z dystrofiami 75
Miopatie wrodzone 81
Miopatie mitochondrialne 84
Miopatie metaboliczne 85

Miopatie nabyte 89

Miopatie zapalne, w których pośredniczą mechanizmy immunologiczne 89
Miopatie w chorobach ogólnoustrojowych 95
Miopatie toksyczne i wywołane przez leki 97

Miastenia i inne zaburzenia przeżywalności nerwowo-mięśniowego 99

4 CHOROBY NACZYNIOWE MÓZGU: ZAWĄŁ MÓZGU 107

Anatomia 107

Klasyfikacja 107

Zawał mózgu 107

Patologiczne i fizjologiczne następstwa zawału mózgu 113
Badania pomocnicze 115

Zespoły kliniczne 123

Inne przyczyny zawałów mózgu 138

Encefalopatia nadciśnieniowa 143

Badanie kliniczne 143

5 KRWOTOK MÓZGOWY I INNE CHOROBY NACZYNIOWE MÓZGU 152**Krwotok mózgowy 152***Objawy kliniczne 154**Badania pomocnicze w przypadku podejrzenia krwaka 156***Krwotoki śródmózgowe niezwiązane z nadciśnieniem tętniczym 158***Malformacje naczyniowe 158**Mózgowa angiopatia amyloidowa 165***Zaburzenia krzepnięcia 167***Tętniaki 167**Zakrzepica zatok opony twardej 172***6 ZESPOŁY OTĘPIENNE 179****Choroba Alzheimerera 179***Wygląd makroskopowy 179**Wygląd mikroskopowy 180**Objawy kliniczne 180**Badania pomocnicze 181**Leczenie 181***Otępienie z ciałami Lewy'ego 181****Otępienie czołowo-skroniowe i zaniki płatów mózgu 182***Zwyrodnienie płatów czołowego i skroniowego z patologią białka tau 182**Choroba Picka 183**Rodzinne tauopatie 183**Zwyrodnienie płatów czołowego i skroniowego związane z immunoreaktywnością dotyczącą wyłącznie ubikwityny 183***Otępienie miażdżycowe 183***Badania obrazowe 185***7 CHOROBY UKŁADU POZAPIRAMIDOWEGO 186****Choroba Parkinsona 186***Objawy kliniczne 186**Badania pomocnicze 187**Leczenie 187***Parkinsonizm po zapaleniu mózgu 192****Choroby przebiegające z parkinsonizmem atypowym 192***Postępujące porażenie nadjądrowe 193**Otępienie czołowo-skroniowe z parkinsonizmem 193**Zwyrodnienie korowo-podstawne 196**Zanik wieloukładowy 198***Inne zespoły parkinsonowskie 201***Parkinsonizm miażdżycowy 201***Dystonia 202***Dystonia pierwotna 203**Dystonie wtórne 204***Ruchy pływawicze i balistyczne 206***Inne choroby przebiegające z pływawicą 208***Drżenie 209****Mioklonie 209****Tiki 211****Dyskinezy późne 211****8 PIERWOTNE GUZY MÓZGU POZA LINIĄ ŚRODKOWĄ (PIERWOTNE POZAOSIOWE) 212***Objawy kliniczne guzów śródczaszkowych 212**Badania pomocnicze w guzach śródczaszkowych 215**Leczenie guzów mózgu: rozważania ogólne 219***Swoiste guzy 220***Guzy przerzutowe 220**Pierwotne osiowe guzy mózgu 222**Guzy w układzie komorowym lub przylegające do niego 230**Guzy OUN pochodzenia zarodkowego 231**Guzy OUN inne niż neuroepitelialne 235**Pierwotne pozaosiowe guzy mózgu 238**Mózgowe i mózdzkowe zespoły paranowotworowe (niezwiązane z przerzutami) 253***9 GUZY KANAŁU KRĘGOWEGO I RDZENIOWE ZESPOŁY PARANOWOTWOROWE 261***Objawy kliniczne guzów kanału kręgowego 261**Badania pomocnicze w guzach kanału kręgowego 262***Swoiste guzy 266***Guzy wewnątrzrdzeniowe 266**Guzy opon mózgowo-rdzeniowych 267**Guzy przestrzeni nadtwórdkowej i kręgosłupa 270**Rdzeniowe zespoły paranowotworowe 274***10 ZABURZENIA ROZWOJOWE I WYSTĘPUJĄCE RODZINNIE 279***Wady cewy nerwowej 279**Tarń dwudzielna ukryta 279**Tarń dwudzielna torbielowata 279**Malformacje Chiariego 282**Zespół Dandy'ego-Walkera 285**Zespół Lhermitte'a-Duclosa 285**Niewykszałcenie ciała modzelowatego 285**Nieprawidłowości przegrody przezroczystej 286**Zaburzenia migracji komórek nerwowych 287**Zaburzenia wypuklania się pęcherzyków mózgowych 287**Heterotopie neuronalne w istocie białej mózgu 289**Torbiele pajęczynówki 289**Porencefalia 290**Wodogłowie 290**Wodogłowie normotensyjne 292**Stwardnienie guzowate (choroba Bourneville'a) 294**Nerwiakowłókniakowatość**(choroba von Recklinghausena) 295**Rodzinne choroby obejmujące mózdzek 297***11 ZESPOŁY BÓLOWE I URAZY 304****Ból głowy 304***Pierwotne bóle głowy 304**Wtórne bóle głowy 311*

- Nerwobóle 315**
Nerwobóle czaszkowe 315
Nerwoból popółpaścowy 317
Kauzalgia i odruchowa dystrofia współczulna 317
- Uraz głowy 318**
Ciężkość urazu głowy 318
Mechanizmy urazów głowy 318
Przewlekłe powiktania urazów głowy 325
- Uraz rdzenia kręgowego 325**
Łączne uszkodzenia kości i struktur nerwowych 326
Zespoły rdzeniowe 328

12 ZAKAŻENIA 330

- Zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych 330**
Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 330
Bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 330
Gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 332
Kryptokokowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 334
- Zakażenia mięszowe: zapalenie mózgu, ropień, ropniak podtwardówkowy 336**
Grzybicze zapalenie mózgu 336
Zakażenia pasożytnicze 339
Bakteryjne zapalenie mózgu 342
Bakteryjny ropień mózgu 342
Ropniak podtwardówkowy 342
- Zapalenie mózgu 343**
Wirusowe zapalenie mózgu 343
- Zespół nabytego upośledzenia odporności 350**
Powiktania ze strony nerwów obwodowych 352
Oportunistyczne wirusowe zapalenia mózgu w AIDS 352
Inne niż wirusowe zakażenia oportunistyczne w AIDS 354
Chłoniak mózgu w AIDS 355
- Choroby OUN wywołane przez krętki 355**
Kiła 355
Choroba z Lyme (borelioza) 359
Leptospiroza 360
- Choroby prionowe 360**
Choroba Creutzfeldta-Jakoba 361
Wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba 361

13 STWARDNIENIE ROZSIANE I INNE CHOROBY DEMIELINIZACYJNE 364

- Stwardnienie rozsiane 364**
Patologia 364
Patofizjologia 367
Objawy kliniczne 368
Badania pomocnicze 371
- Choroba Devica (zapalenie rdzenia kręgowego i nerwów wzrokowych) 373**
- Choroba Baló 374**
- Choroba Schildera 374**
- Ostre rozsiane zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego 376**

- Leukodystrofie 376**
Choroby lizosomalne 376
Choroby peroksosomalne 380
Inne choroby istoty białej 380

14 CHOROBY KRĘGOSŁUPA I RDZENIA KRĘGOWEGO 382

- Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa 382**
- Choroby krążków międzykręgowych w odcinku szyjnym 382**
Badania pomocnicze 383
Postępowanie 385
- Choroba krążka międzykręgowego w odcinku piersiowym 385**
- Choroba krążka międzykręgowego w odcinku lędźwiowo-krzyżowym 386**
Badania pomocnicze w chorobie krążka międzykręgowego w odcinku lędźwiowo-krzyżowym 388
- Zwężenie kanału kręgowego 390**
- Choroba Pageta w obrębie kręgosłupa 391**
- Reumatoidalne zapalenie stawów a kręgosłup 391**
- Zakażenia 394**
Ropień nadtwardówkowy kanału kręgowego 394
Gruźlica kręgosłupa 394
Brucelozą 396
Schistosomatoza 398
Mielopatia związana z zakażeniem HTLV-1 398
Torbiele pajęczynówki 398
Zapalenie pajęczynówki 398
- Nieprawidłowości naczyniowe kręgosłupa i rdzenia kręgowego 398**
Rdzeniowe malformacje tętniczo-żylnie 398
Przetoki tętniczo-żylnie opony twardej 399
Naczyniak jamisty 401
Naczyniaki krwionośne trzonów kręgow 401
- Podostre złożone zwyrodnienie rdzenia kręgowego 401**
- Mielopatia popromienna 404**
- Jamistość rdzenia 404**
- Zawał rdzenia kręgowego 406**
- Krwiak nadtwardówkowy w kanale kręgowym 406**
- Amyloidoza 406**
- Przepuklina przednia rdzenia kręgowego 406**

15 NEUROPATIE CZASZKOWE 410

- Nerw I (węchowy) 410**
- Nerw II (wzrokowy) 410**
Guzy oczodołu 410
Zespoły źreniczne 412
- Nerw III (okoruchowy) 415**
- Nerw IV (błoczkowy) 416**
- Nerw VI (odwodzący) 416**
Uszkodzenia w obrębie oczodołu 420
Zespoły prionowe wywołujące zaburzenia gałkoruchowe 425
Inne zaburzenia spojrzenia w poziomie 427

- Nerw V (trójdzielny) 427
- Nerw VII (twarzowy) 428
- Nerw VIII (przedsionkowo-ślimakowy) 432
- Nerwy IX, X, XI i XII 433
 - Złożone porażenia nerwów czaszkowych 433

16 NEUROLOGICZNE ASPEKTY CHOROÓB OGÓLNOUSTROJOWYCH 438

- Uszkodzenie popromienne 438
 - Uszkodzenie popromienne naczyń zewnątrzczaszkowych 438
- Alkohol i układ nerwowy 438
 - Centralna mielinoliza mostu 442
 - Choroba Marchiafavy-Bignamiego 443
- Neurologia chorób gruczołów dokrewnych 443
 - Choroby przysadki 443
 - Choroby nadnerczy 443
 - Choroby tarczycy 443
 - Choroby przytarczyc i nieprawidłowości metabolizmu wapnia 446
 - Choroba Pageta 446
 - Choroby trzustki 447
- Objawy neurologiczne zapaleń naczyń 447
 - Układowe martwicze zapalenie naczyń 447
 - Zapalenia naczyń z nadwrażliwości 448
 - Układowe ziarniniakowate zapalenia naczyń 449

- Choroby tkanki łącznej 449
 - Toczeń rumieniowaty układowy 449
 - Twardzina układowa 452
 - Zespół Sjögrena 453
 - Choroba Behçeta 453
 - Zapalenie naczyń towarzyszące zakażeniu 453
 - Sarkoidoza 453
- Zespoły konwersyjne 454

17 PADACZKA 459

- Napady częściowe 459
- Uogólnione napady padaczkowe 459
- Przyczyny padaczki 460
- Badania pomocnicze 461
 - Obrazowanie za pomocą rezonansu magnetycznego 463
 - Tomografia komputerowa emisji pojedynczego fotonu (spect) 465
 - Pozytronowa tomografia emisyjna (PET) 466
- Leczenie 467
 - Działania niepożądane leków 469
- Źródła rycin i podziękowania 471
- Skorowidz 475